

Fundația Pro Patrimônio Vocea Europa Nostra în România

RAPORT DE ACTIVITATE 2024

3	Cuvânt înainte
4	Viziunea
6	Echipa
8	Boardul
10	Harta cu lista proiectelor
12	60 de biserici de lemn
14	Biserica de lemn din Șirineasa, județul Vâlcea
16	Educație pentru patrimoniu
20	Casa George Enescu
26	Vila Golescu
30	Conacul Neamțu
34	Tencuieli istorice. Cercetare practică
38	SOS patrimoniu
40	Summitul Patrimoniului Cultural European la București
42	Alte proiecte
44	Raport financiar
46	Parteneri, sponsori și finanțatori 2024

CUVÂNT ÎNAINTE

Privind înapoi cu luciditate. Pro Patrimonio la 25 de ani

Rățiunea pentru care a fost creată Pro Patrimonio România în anul 2000, adaptarea cumpănită la contextul local, flexibilitatea strategică și proiectele de impact și cursă lungă ne arată că organizația și-a dovedit utilitatea.

Ideea cardinală pe care a avut-o arhitectul fondator Șerban Cantacuzino ar trebui reafirmată: fundația a fost creată folosind modelul anglo-saxon National Trust, care s-a adaptat în timp din cauza situației complet diferite dintre societatea britanică și cea românească.

Pro Patrimonio a dezvoltat o strategie progresivă, care a pornit de la teme de informare și dezbateri aparent minore, reușind să creeze un cerc de interes destul de important – București, Brașov, Câmpulung. A urmat apoi etapa a doua: pasul decisiv de salvare a imobilelor, dublat de principiul afirmat de Șerban Cantacuzino – protecția unor monumente de importanță deosebită prin donații. Accesul la donatori a generat un anumit gen de cunoaștere legat de relații sociale, a creat un grup de membri susținători din afara României și a influențat alte organizații să facă chestiuni similare. Mă refer la un proces de cooperare de tip rețea, precum filialele Pro Patrimonio din Anglia și Franța, întotdeauna prezente.

Pro Patrimonio nu s-a oprit, strategia a evoluat în mod firesc către probleme sesizate la nivel de teritoriu. Primul proiect a fost 60 de biserici de lemn, care a pornit în 2009 de la o observație simplă: în mediul rural există valori care punctual par mărunte, dar care privesc în ansamblu devin un patrimoniu prețios.

Doar luate în considerare ca ansamblu au putut fi salvate, cazul multiplu premiat în 2021 al bisericiuței de la Urși fiind unul exemplar, bazat pe un proces lent, în care colaboratorii și voluntarii au lucrat cu pasiune cot la cot.

Felul în care Pro Patrimonio își aplică strategia este flexibil și bazat pe explorare. Cum începem un proiect, fără să știm cum se termină? este, de fapt, prima întrebare despre cum administrăm și ce facem după finalizarea unui proiect. Nu există ideea de a părăsi locul, ci de transmite mai departe, către comunitățile locale, valori și cunoștințe; astfel a apărut proiectul de educație pentru patrimoniu. Administrarea corectă a patrimoniului pornește de la educație ca vârf de lance și instrument care poate să transmită pe termen lung un efort făcut punctual.

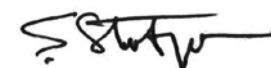
Un alt principiu de acțiune este reciprocitatea în comportamentul față de patrimoniul pe care nu poți să-l întreții, dar știi că trebuie să-l transmiți mai departe, uneori în situații limită. În plan intern căutăm soluții pornind de la bunul simț și gesturi normale în relația cu valorile, transmisibilitatea, întreținerea și utilizarea corectă a patrimoniului, nimic excesiv (proiecte precum studiul tencuielilor istorice, întreținerea unei biserici etc.).

Noi nu am făcut segregări (de profesii, vârste, funcții) în proiectele Pro Patrimonio. Am lucrat cu cine s-a putut și ne-am adaptat la fiecare caz în parte. România este stratificată, apar segregări și diferențe de percepție în ceea ce privește istoria, tradiția, patriotismul, responsabilitățile, ceea ce face ca o serie întreagă de pierderi să fie neașteptate, inutile. Este o înțelegere diferită asupra valorilor.

Nu putem să fim indiferenți la distrugerea patrimoniului național și a celui din țările vecine. Patrimoniul nu are granițe, e o preocupare normală.

Ne dorim ca pe termen lung să transmitem sistemul Pro Patrimonio care să fie metabolizat ca model la nivel general, în care preocuparea pentru patrimoniu să devină o normalitate.

Șerban Sturdza
ianuarie 2025

Arhitectura servește societatea. Clădiri de patrimoniu salvate și integrate firesc în economia vieții contemporane, educație pentru tineri, meșteșuguri recuperate și comunități consolidate sunt direcțiile fundamentale în care Fundația Pro Patrimonio este extrem de activă.

Fundația caută, concepe modele, găsește și oferă soluții pentru patrimoniu ca resursă economică, culturală și de mediu. Pro Patrimonio este o organizație non-profit privată, fondată în anul 2000, care a oferit prin proiectele sale expertiză sau ajutor direct, la cerere, acolo unde instituțiile statului au neglijat sau nu au fost interesate să intervină.

În viziunea Fundației Pro Patrimonio, tradiția nu este un set de valori rigide, ea ne învață să învățăm despre propria identitate și cultura care ne-a modelat, ne formează în prezent și ne îndeamnă la gândire critică adaptată echilibrat și practic la viața contemporană. Astfel, ne incită la inovație, care se aplică peisajului cultural căruia îi aparținem.

Unul dintre obiectivele fundamentale pentru care Fundația Pro Patrimonio desfășoară o activitate susținută se referă la educarea și informarea proprietarilor, a comunităților și a publicului larg în spiritul respectului față de clădirile de patrimoniu și situri istorice.

Ce facem

Fundația derulează o serie de proiecte complexe ce se întind pe mai mulți ani și care au ca obiectiv principal conservarea, salvarea și reactivarea patrimoniului cultural, cu precădere arhitectural. Acțiunile se concentrează pe proiecte practice de protejare și reabilitare a patrimoniului, precum și pe implicarea și conștientizarea de către comunități a propriei identități, a memoriei și valorii moștenirii culturale.

O parte importantă din activitățile inițiate de Pro Patrimonio se adresează în mod special copiilor și tinerilor din zonele, uneori sărace și destructurate, în care desfășurăm proiecte de salvare, conservare și reabilitare a patrimoniului arhitectural.

Atelierele au ca scop educația și învățarea directă, prin experiment și creativitate, despre patrimoniul de arhitectură, memorie, identitate locală, relații între oameni, natură, clădiri și valori culturale.

Fundația desfășoară în prezent câteva programe de importanță națională și internațională, alături de o activitate permanentă de advocacy față de autorități și de consultanță și informare pentru publicul larg pe teme de *Baukultur* (cultura mediului construit).

Ce avem nevoie

Activitatea fundației are nevoie de sprijin financiar și de resurse umane. Perioada pe care cu toții o trăim este una extrem de dificilă pentru societate. Cultura, educația și valorile de patrimoniu fac parte din mediul în care trăim și sunt esențiale pentru starea de bine (*wellbeing*) ce include o viață de calitate, pentru orașe sănătoase și durabile, pentru o societate matură și responsabilă.

Întregul nostru demers – toată activitatea civică, administrativă, dezvoltarea programelor, precum și derularea proiectelor pe care le întreprindem – este rezultatul unui efort comun, susținut financiar și în natură de entități private sau prin câștigarea unor concursuri de proiecte.

Dorim să creștem comunitatea din jurul activității noastre și să răspândim modelele, ideile și valorile Pro Patrimonio.

Pentru aceasta avem nevoie de susținere: poți deveni membru, poți dona, poți sprijini voluntar proiectele, poți promova mai departe ideile și activitățile noastre!

Echipa

Echipa permanentă din București

RALUCA MUNTEANU

Coordonator de proiecte în cadrul fundației din 2011, arhitect cu 20 ani de experiență în domeniul arhitecturii. Absolventă a Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, curs de master în cadrul Fachhochschule din Köln printr-o bursă DAAD, curs de Conservare și tehnici de restaurare a lemnului, organizat de Riksantikvaren Norvegia și ICCROM, din iunie 2020 membru expert al ICOMOS.

MIRELA DUCULESCU

Voluntar din 2011/ coordonator programe Pro Patrimonio din 2016, istoric de artă, lector dr. titular la Universitatea Națională de Arte din București. Activitate de cercetare în istoria arhitecturii și a designului, autor și editor de cărți și articole de specialitate, curator de expoziții naționale și internaționale de arhitectură și design, jurizare de concursuri pentru design, interesată de revitalizarea patrimoniului de arhitectură, meșteșuguri, regenerare urbană și spațiul public.

RALUCA MARTIȘ

Manager comunicare și PR în cadrul fundației din 2017, inginer și economist, 20 ani experiență marcom. Ea este responsabilă pentru comunicarea integrată a Pro Patrimonio și comunicarea distinctă pentru proiecte; crearea de conținut editorial pentru newsletterele fundației și comunicarea constantă. Pasionată de patrimoniu, arhitectură și societate, ea a fost imersată de peste 17 ani în sprijinirea și crearea de punți între aceste domenii și mediul de afaceri.

ANDREEA MACHIDON

Coordonator de programe educaționale din 2015, organizator evenimente și coordonator al proiectului Honest Goods din 2016, arhitect de interior, absolvent al UAUIM București, masterand al Academiei Adrianea de Arhitectură și Arheologie din Roma. Specializată în management cultural, trainer de programe educaționale pentru copii („De-a arhitectura”, EEMATICO & Himalaya Travel), ghid turistic-montan, coordonator de proiect în proiectul Grădina Istorică.

ADRIAN HARIGA

Coordonator programe din 2017, sociolog, cu peste 150 de proiecte, conferințe, expoziții și evenimente culturale implementate în ultimii 18 ani, interesat de utilizarea și valorificarea obiectivelor de patrimoniu, dezvoltarea comunităților locale, educație și digitalizare.

SORINA DUMITRU

După 24 de ani de carieră în domeniul cinematografiei, se întoarce la o pasiune mai veche, clădirile de patrimoniu. Prin coordonarea departamentului de fundraising, Sorina speră să poată contribui la salvarea monumentelor degradate, păstrându-le pentru viitoarele generații.

FLORENTINA TRANDAFIR

Director economic al Pro Patrimonio din anul 2004, economist licențiat în finanțe, bănci, contabilitate; a lucrat ca economist la postul de radio Guerrilla, a fost director economic la ziarul *Cotidianul* și contabil-șef la Realitatea Media Together, în prezent este director economic la Rezolvator Team.

Echipa permanentă din teritoriu

Conacul Neamțu din Olari, OT:
Mariana Stancu, administrator
Nicolae Vărzaru și **Dan Olaru**, îngrijitori
Laura-Cristina Barbu, coord. local „Future Acceleration Program”

Vila Gulescu din Câmpulung, AG:
Lucica Muraru, administrator

Casa Enescu din Mihăileni, BT:
Paula Gavriluță, profesoară de muzică
Adelina Achiței-Ifrim și **Iustina Dănilă**, coordonatori locali „Salt Către Viitor”
Ruben Mardaru, administrator

Alți colaboratori apropiați

Mona Petre, graphic design și digitalizare
Mihai Puică-Petrescu, colaborator programe educaționale
Cristian Popescu, avocat, consultanță juridică
Ruxandra Sacaliș, arhitect, colaborator documentar
Ana Chiricuță, restaurator
Marius Moldovan, istoric de artă
Smaranda Ilie, **Andreea Tincea**, **Luiza Simion**, **Anamaria Apostoiu** și **Irina Novac**, traineri la atelierele de educație de la Casa Enescu
Alin Iacob, realizare materiale video
Izabel Prundaru și **Sorin Prundaru**, îngrijire parc Gulescu
Florin Ganea, dulgher
Zenovia Popa, **Nona Henți**, traduceri
Cristian Dorobățescu, asistență IT & programare

Boardul

ȘERBAN STURDZA (n. 1947)

Vicepreședinte Pro Patrimonio România din 2010, arhitect și restaurator reputat, președintele Ordinului Arhitecților din România (2002-2008), membru corespondent al Academiei Române - Secțiunea Arte, Arhitectură și Audiovizual (din 2010), promotor al învățării prin ateliere experimentale, interesat de meșteșuguri, trasee culturale, regenerare urbană și reabilitarea spațiului public. De-a lungul timpului, a coagulat în jurul său comunități interdisciplinare, în spiritul noțiunii de peisaj cultural.

NICOLAE RAȚIU (n. 1948)

Fondator Pro Patrimonio și președintele Consiliului Director Pro Patrimonio România, studii superioare în transporturi maritime și economie, om de afaceri, filantrop și iubitor al României, fiul fostului lider țărănist Ion Rațiu. Președintele Fundației Caritabile a Familiei Rațiu (The Ratiu Family Charitable Foundation), al Centrului Rațiu pentru Democrație din Turda, al Centrului Cultural Român din Londra (Romanian Cultural Center in London), Membru al Ordinului Imperiului Britanic (2015).

CAROLINE D'ASSAY (n. 1951)

Președinte Pro Patrimonio Franța, membru al Consiliului Director Pro Patrimonio România, restaurator de pictură, neobosit ambasador al patrimoniului construit și meșteșugurilor din România.

COSTIN BORC (n. 1965)

Membru al Consiliului Director Pro Patrimonio, licențiat al Universității Politehnica din București, în Inginerie Energetică (1989), masterat și doctorat la Universitatea din Wisconsin-Madison (1997 și 2001). Din 2000, lucrează în mediul privat de afaceri.

ANDREI POPOVICI (n. 1973)

Membru al Consiliului Director Pro Patrimonio, diplomă de informatician de la Universitatea Tehnică Darmstadt (Germania), doctorat la Institutul Federal Elvețian de Tehnologie din Zürich, specialist în ample programe de transformare în sectoarele telecom și financiar.

ȘERBAN CANTACUZINO (1928-2018†)

Fondator Pro Patrimonio, arhitect, istoric și critic de arhitectură, fiul lui George Matei Cantacuzino (1899-1960); personalitate complexă ce a lăsat o puternică amprentă asupra modernismului arhitectural românesc, membru al Institutului Regal al Arhitecților Britanici, Comandor al Ordinului Imperiului Britanic (CBE, UK) (1988), editor executiv al reputei reviste *Architectural Review* (1973-1979), specialist în conservarea patrimoniului, editor și autor a valoroase cărți de specialitate, medaliat pentru serviciu dedicat în cadrul Premiilor Uniunii Europene pentru Patrimoniul Cultural (2008).

MARINA STURDZA (1944-2017†)

Membru al Consiliului Director Pro Patrimonio, distinsă cu Premiul Save The Children (România, 2010) pentru munca sa în domeniul protecției copilului, câștigătoarea premiului European Women of Achievement Humanitarian Award (2005).

Consiliul consultativ

ALEXANDRU TOMESCU (n. 1976)

Ex-membru al Consiliului Director Pro Patrimonio, violonist român de excepție, câștigător a numeroase premii naționale și internaționale la festivalurile de muzică clasică; implicat prin concerte și ateliere de muzică în salvarea patrimoniului de arhitectură.

NICOLAS TRIBOT (n. 1979)

Ex-membru al Consiliului Director Pro Patrimonio, peisagist urbanist, s-a format la Școala franceză de peisaj de la Blois. Din 2001 lucrează în România, în domeniul peisagisticii, fiind un foarte bun cunoscător al problematicei românești legate de peisaj.

Lista proiectelor

* Proprietate Pro Patrimônio

60 de biserici de lemn

Programul a început în 2009 și constă în intervenții de urgență și consultanță tehnică pentru bisericile de lemn din 4 județe (Vâlcea, Gorj, Sibiu, Hunedoara), majoritatea biserici de cimitir, deseori abandonate, toate clasate ca monument istoric și aflate în stare gravă de degradare structurală și artistică.

Programul s-a desfășurat în parteneriat cu Ordinul Arhitecților din România, Universitatea Națională de Arte din București, World Monuments Funds și este inclus în lista *7 most endangered* al Europa Nostra.

Denumirea 60 de biserici de lemn sugerează amploarea fenomenului; în realitate, rezerva de biserici de lemn identificate și luate în atenție este mult

mai mare. Acțiunile de tip SMURD au loc cu multă muncă voluntară din partea preoților și a tinerilor, cu fonduri din donații particulare și cu implicarea comunității locale. Toate aceste operații de salvare au și o componentă socială, care urmărește reintegrarea bisericii ca obiect valoros de patrimoniu în viața parohiei, prin redeschiderea, utilizarea și întreținerea constantă a clădirii.

1. Biserica de lemn din Urși, foto Camil Iamandescu;
2. Biserica de lemn din Șirineasa: restaurare iconostas, foto UNARTE

Biserica de lemn din Șirineasa, jud. Vâlcea

Inclusă din 2014 în proiectul 60 de biserici de lemn (alături de biserica din Urși aflată aproape, la 10 km) biserica de lemn din cimitirul satului Șirineasa, jud. Vâlcea (sec. XIX), constituie un caz special, care înglobează în sistemul constructiv tehnici rare: o boltă tencuită și pictată, realizată pe împletitură de nuiile; forma în plan imită planul trilobat al bisericilor de zid (cu trei abside), soluție foarte rar întâlnită la bisericile din lemn; fundație și contraforți (pe latura de vest) din cărămidă.

- **ianuarie:** Suprastructura de protecție pentru biserica în Șirineasa este finalizată. Cu dublu rol, de protecție și de intervenție, aceasta va fi folosită și ca schelă pentru lucrările ulterioare de documentare și conservare.
- **iunie:** Monumente incluse în proiectele Pro Patrimonio sunt documentate de către jurnalistul Jeremy Musson de la publicația britanică Country Life, alături de John Goodall și Paul Highnam. El a vizitat câteva dintre casele și obiectivele istorice de care se îngrijește Fundația Pro Patrimonio (Vila Golescu, casa săsească de la Viscri nr. 18, bisericile de lemn de la Șirineasa și Urși) pentru realizarea unui material fotografic. Ca urmare, exemplul de bune practici al Bisericii de Lemn de la Urși este prezentat publicului internațional în numărul din noiembrie al revistei britanice.
- **octombrie:** Cu ajutorul Universității Naționale de Arte din București, a fost desfăcut iconostasul de la Șirineasa și transportat la București pentru restaurare la Departamentul de Conservare și Restaurare a Operei de Artă. Iconostasul sculptat în filigran, a cărui vechime este neclară, reprezintă probabil cel mai valoros bun patrimonial. Cel mai plauzibil, acesta aparține unei perioade anterioare construirii bisericii (sec. XVIII?) și este posibil să fi fost modificat ca să încapă în noua construcție.

Pag. 14. 1. Biserica de lemn din Șirineasa: structură de protecție, foto arhiva Pro Patrimonio;
Pag. 15. 2., 3. Biserica de Lemn Șirineasa: restaurare iconostas, foto UNARTE;
4. Articol revista Country Life.

Wooden walls restored

The painted church of the Annunciation and the Archangel Michael, Urși, Vâlcea County, Romania, has been the object of an heroic 10-year restoration programme, as John Goodall discovers

Photographs by Paul Highnam

© 2022 Country Life / November 10, 2024

Educație pentru patrimoniu

Unul dintre obiectivele fundamentale pentru care Fundația Pro Patrimonio desfășoară o activitate susținută, diversificată constant, se referă la educarea și informarea proprietarilor, a comunităților și a publicului larg în spiritul respectului față de clădirile de patrimoniu și situri istorice.

Educarea este în corelație cu îmbunătățirea și extinderea accesului publicului la monumentele istorice și fondul construit.

În mod firesc, toate activitățile noastre, puse în practică prin numeroase ateliere cu tematici tot mai variate, au ca scop educația și învățarea directă, prin experiment și creativitate, despre patrimoniul de arhitectură, memorie, identitate locală, relații între oameni, clădiri și valori culturale.

O mare parte din atelierele inițiate de Pro Patrimonio se adresează în mod special copiilor și tinerilor din zonele, uneori sărace și destructurate, în care desfășurăm proiecte de salvare, conservare și reabilitare a patrimoniului arhitectural (Vila Gulescu din Câmpulung, Conacul Neamțu din Olari, Conacul Perticari-Davila din Argeș, Casa lui George Enescu din Mihăileni etc.).

1, 2. Kituri „Patrimoniul la Pacheț”, detalii, foto arhiva Pro Patrimonio.

Caravana pentru patrimoniu

- **martie:** Începe proiectul „Kit și Caravană de Patrimoniu – Case și Comunități care Conlucrează”, realizat de Fundația Pro Patrimonio, susținut de Ordinul Arhitecților din România din timbrul de arhitectură și co-finanțat AFCN, cu sprijinul UiPath Foundation, care se va derula din 2024 și până în iunie 2025. 125 copii din mediul rural și nu numai au posibilitatea să învețe direct prin experiment și creativitate despre patrimoniul de arhitectură, memorie și identitate locală, natură, clădiri, relații între oameni și valori culturale.
- **aprilie-iunie:** Se lucrează pentru realizarea materialelor cu care trainerii și copii vor explora Casa Enescu din satul Mihăileni, jud. Botoșani; Casa țărănească de la Viscri 18, jud. Brașov; Vila Golescu, Câmpulung Muscel, jud. Argeș; Conacul Neamțu, sat Olari, jud. Olt; Biserica de la Urși, jud. Vâlcea, și încă o casă surpriză.
- **iunie:** Se concepe o nouă identitate grafică pentru Programul Educație pentru Patrimoniu. Este adăugată o nouă resursă pentru vizitatorii orașului Câmpulung: „Harta de explorare a orașului Câmpulung Muscel, Harta Berechet”.
- **septembrie-octombrie:** Echipa noastră pleacă în caravana educațională cu cinci stații de lucru pe parcursul a 20 de zile. Tabere și zile comunitare succesive sunt dedicate celor cinci comunități Pro Patrimonio: Casa Enescu, Mihăileni, jud. Botoșani; Casa Viscri 18, Viscri, jud. Brașov; Vila Golescu, Câmpulung Muscel, jud. Argeș; Biserica de lemn de la Pojogi, jud. Vâlcea; și Conacul Neamțu, sat Olari, jud. Olt.
- **octombrie-noiembrie:** Sunt trimise colete cu kiturile de patrimoniu către cei 125 de copii din program. Se deschide „sezonul” atelierelor-kit la Vila Golescu cu bricolaj și scenarii interioare de „vreme rea” pentru clădirile de patrimoniu din proiect. 33 de copii din Câmpulung și din Lerești participă la atelierul demonstrativ timp de 2 zile de la Vila Golescu. Sunt realizate filmări ale procesului de asamblare și detalii ale asamblării kiturilor, iar filmările sunt trimise către copiii din celelalte comunități pentru ca și aceștia să poată avea îndrumare în realizarea materialelor primite.
- **decembrie:** Sunt organizate în premieră Târguri de Crăciun cu obiectele și decorațiunile realizate de copii în cadrul atelierelor. Fiecare dintre cele cinci comunități se organizează local și unele dintre ele trimit banii strânși către cauze sociale. Este realizat un film al desfășurării proiectului educațional din anul 2024.

1., 3., 4. Aspecte din timpul atelierelor de educație pentru patrimoniu, foto arhiva Pro Patrimonio; 2. Afiş.

Casa Enescu

Proiectul de reabilitare a Casei lui George Enescu din Mihăileni, BT, a pornit în 2013 din inițiativa pianistei Raluca Știrbăț, președinta Societății Internaționale George Enescu din Viena. Clădirea din chirpici nu are doar valoare memorială, ea este și o expresie a arhitecturii vernaculare a primei jumătăți a secolului al XIX-lea.

Începând din 2014, Fundația Pro Patrimonio a coordonat procesul de conservare, implicând voluntari din toată țara, comunitatea și administrația centrală și locală. Prin reabilitarea Casei lui Enescu s-a creat **Academia Internațională de Muzică și Studiul Sunetului „George Enescu” din Mihăileni**.

Academia va implica muzicieni din toată lumea, dar și copiii din zonă, oferindu-le șansa la educație de calitate și un mediu cultural aproape de casele lor. Pianul existent în casă acum, un Bösendorfer din 1928, este și el o donație: i-a aparținut filosofului Mircea Vulcănescu. Urmașele sale, Sandra și Măriuca Vulcănescu, prin Despina Slătineanu, l-au donat Vandei Sturdza, care, la rândul său, l-a donat Casei George Enescu. La începutul anului 2020, împreună cu UiPath Foundation, am lansat printr-un parteneriat programul **Academia de Muzică și Educație pentru Copii**, derulat în Casa George Enescu din Mihăileni. Scopul acestui proiect este acela de a dezvolta potențialul copiilor din comunitățile rurale apropiate și utilizarea casei George Enescu, monument istoric, în scop educațional.

De când a fost introdusă în circuitul public și au început treptat să se desfășoare proiecte educaționale în sau în legătură cu Casa George Enescu din Mihăileni, aceasta s-a dovedit a fi un adevărat factor catalizator. Mai presus decât un obiect de patrimoniu, este cea care generează legături puternice pentru comunitățile locale de pe malul stâng al Siretului superior, o identitate locală renăscută, un interes crescut pentru poveștile locului și peisajul cultural al râului, acces deschis la cultură și educație muzicală, studiul sunetului și meșteșuguri tradiționale.

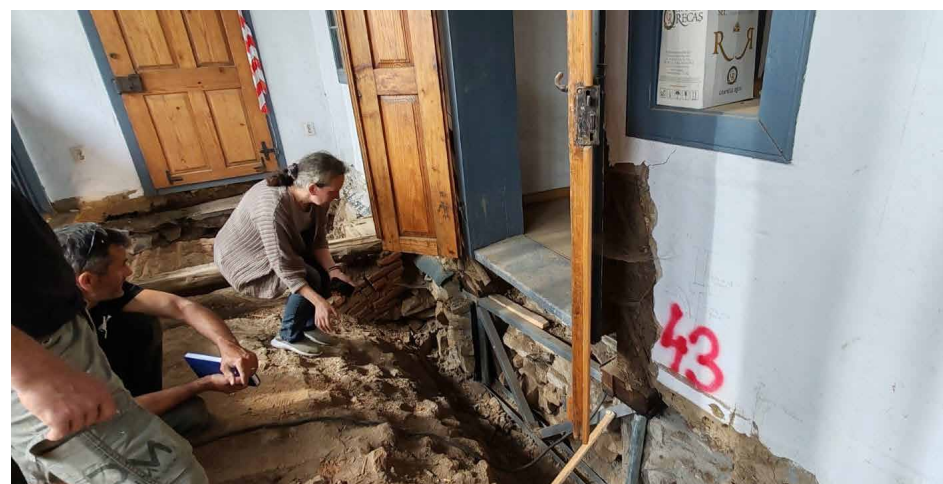
Din cauza unui atac xilofag asupra structurii de lemn a Casa George Enescu aceasta este supusă unor intervenții de urgență de la mijlocul anului 2023, după ce o ciupercă dăunătoare a atacat agresiv lemnul din interiorul acesteia. Lucrările au fost rapide, cu avizul Ministerului Culturii, pentru a limita efectele produse de *Merulius lacrymans*.

1. Casa George Enescu din Mihăileni, foto arhiva Pro Patrimonio;
2. Casa George Enescu din Mihăileni, stadiu șantier 2024, foto arhiva Pro Patrimonio.

Intervenție și lucrări urgente la Casa George Enescu din Mihăileni

- **aprilie-mai:** Se lucrează constant pe șantierul redeschis anul trecut. Sunt realizate lucrări de subzidire la pereții exteriori din zona de est a casei precum și lucrări exterioare de termoizolare la nivelul soclului. Zona de est, cea mai afectată de atacul biologic, a slăbit puternic structura de rezistență. Pereții deteriorați sunt refăcuți folosind cărămizi din pământ presat.
- **iulie:** După un an de eforturi intense, Casa Enescu a depășit faza cea mai dificilă. Raportul întocmit de doamna biolog Ionela Melinte atestă că lucrările de eliminare a ciupercii *Merulius lacrymans* au fost corect abordate și că în prezent casa este biologic asanată. Intervențiile au fost făcute atent și cu pași mici pentru a nu risca extinderea contaminării, dar și pentru a preveni deteriorări majore la structura de rezistență.
- **iulie-septembrie:** Lucrările se concentrează pe refacerea finisajelor pentru a face casa primitoare și pregătită de activități. Sunt refăcute tencuielile interioare și exterioare, sobele și pardoselile.
- **noiembrie:** Este finalizat sistemul de drenaj al apelor pluviale sub prispele de la nivelul laturilor vest, est și sud. Este încheiat soclul de perimetru și finisajul curții, înainte de venirea toamnei și a vremii rele.
- **decembrie:** Se comandă lemnul pentru refacerea pardoselilor interioare și exterioare; se așteaptă prelucrarea, uscarea și vreme potrivită la începutul anului pentru a putea fi montat. Casa este pusă în conservare pentru a preveni deteriorările și a putea reîncepe, în 2025, ultima etapă de refacere a finisajelor.

Pag. 23. 1., 2., 3. Casa George Enescu din Mihăileni, stadiu șantier 2024: *Merulius lacrymans*, foto arhiva Pro Patrimonio

Concerte pe Siret

- **august:** Pentru al patrulea an consecutiv, Fundația Pro Patrimonio și Asociația Maria organizează evenimentul anual Concerte pe Siret (17-25 august 2024) la Casa George Enescu (Mihăileni), Conacul Miclescu (Călinești), Conacul Moruzi (Vârful Câmpului). Pianista Raluca Știrbăț continuă să susțină un masterclass de pian pentru tineri pianiști, elevi ai colegiilor de muzică din Botoșani, Suceava, Iași, Bacău, Piatra-Neamț și București.
- **19 august:** Sunt găzduite, în curtea Casei Enescu, Ansamblul de dansuri populare „Zorile Havârna” și Grupul vocal „Armonia” pentru a onora ziua de naștere a lui George Enescu.

1, 2, 3. Concerte pe Siret 2024: Mihăileni și Călinești, foto arhiva Raluca Știrbăț.

Parteneriat strategic cu UiPath Foundation

2024 a marcat al 5-lea an de parteneriat strategic între Fundația Pro Patrimonio și UiPath Foundation în sprijinul comunităților locale din proximitatea Casei Enescu și Conacului Neamțu. Programele implementate de cele două organizații în cadrul parteneriatului facilitează dezvoltarea potențialului copiilor și tinerilor din aceste comunități rurale și utilizarea obiectivelor de patrimoniu în scop cultural și educațional.

„Salt Către Viitor” este un program educațional al UiPath Foundation, derulat în județele Botoșani și Olt cu sprijinul Pro Patrimonio, care susține copiii din medii vulnerabile să-și atingă potențialul și să se dezvolte alături de comunitățile lor. Prin acest program, 70 de copii din cinci comunități beneficiază de un pachet integrat de sprijin, pe termen lung, cu scopul de a le asigura accesul la educație de calitate: bursă lunară, cursuri de limba și literatura română, matematică și limba engleză, tablete cu acces la internet, pachete cu rechizite, îmbrăcăminte, încălțăminte, alimente și cărți, sprijin medical și psihologic, tabere de vară și activități educaționale diverse („Vorbitori inspiraționali”, „Clubul de conversație”).

„Academia de Muzică pentru Copii” (2020) este un program de educație muzicală, desfășurat de Fundația Pro Patrimonio cu sprijinul UiPath Foundation, care face parte din activarea culturală a Casei lui George Enescu din Mihăileni. Programul le facilitează copiilor și tinerilor din zonă formarea unei culturi muzicale, studiul unui instrument, participarea la concursuri și întâlniri cu artiști consacrați. Printre activitățile la care grupul de tineri au participat în 2024, menționăm: concertul „Clasic e Fantastic”, susținut de Filarmonica Botoșani (mai), „Concerte pe Siret” (august), „Caravana de Patrimoniu” (septembrie) și un concurs zonal de interpretare vocal-instrumentală (octombrie).

4. U&I Summer Camp 2024, foto Cătălin Georgescu.

Vila Golescu

Vila și parcul dendrologic Golescu din Câmpulung Muscel, AG, aflate în proprietatea Pro Patrimonio, reprezintă un ansamblu arhitectural și peisager excepțional. El oferă un model viu de salvare, cunoaștere și întreținere a moștenirii culturale prin diverse moduri de folosire și locuire.

În urma donației făcute de Irina Maria Golescu (†2002), fundația a primit misiunea de a conserva, studia și promova valori de patrimoniu, preluând nu numai ansamblul arhitectural și peisager, ci și tot mobilierul original, diverse obiecte de uz zilnic, tablouri, artă decorativă, covoare, corpuri de iluminat, biblioteca, scrisorile și arhiva familiei.

Pro Patrimonio încearcă să reutilizeze un moment istoric nu prin muzeificare, ci prin locuire și integrare în viața cotidiană. Acesta este unul dintre primele exemple practice, adaptate în timp la contextul local,

cu care s-a confruntat fundația, încercând să-și implementeze strategia de conservare și protecție a patrimoniului și a peisajului. În viziunea Pro Patrimonio, ansamblul Golescu funcționează ca un Observator de Peisaj Cultural, cu toate componentele sale (natural, modificat antropic – arhitectură, peisagistică, valori sociale, relații comunitare, practici de locuire etc.), prin intermediul proiectelor și atelierelor desfășurate anual.

Vasile Golescu (1875-1920), tatăl surorilor gemene Golescu, construiește vila cu parter și etaj în 1909, cu rol de casă de vacanță, pe dealul vestic, cu vedere spre orașul Câmpulung Muscel, numind-o Vila Ștefan, în amintirea fiului său mort în timpul războiului de la 1914. Inginer silvic, absolvent în 1897 al École des Eaux et Forêts de Nancy, Vasile Golescu a conceput parcul terasat din jurul casei (*un parc jardin*), adaptând specii exotice și rare, aduse la începutul secolului trecut din străinătate, pornind de la o pădure naturală.

1., 2. Vila Golescu
din Câmpulung Muscel,
foto: Cristian Radu.

- **martie:** Ca exemplu de bună practică din România și la nivel european, ansamblul arhitectural și peisager excepțional – vila și parcul dendrologic Golescu din Câmpulung Muscel participă într-o campanie de promovare online realizată de European Heritage Houses.
- **martie-aprilie:** În calitate de membră a European Historical Houses, Pro Patrimonio participă cu Vila Golescu în cadrul platformei europene MERITA într-un amplu proiect european. Platforma aduce împreună muzicieni, mentori, case istorice și organizatori de concerte, care lucrează atât online, cât și offline, pentru a revigora tradiția spectacolului de muzică clasică în Europa.
- **aprilie:** Pe parcursul unei săptămâni, Vila Golescu găzduiește rezidența cvartetului olandez de coarde Belinfante, format din Olivia Scheepers, vioară, Fiona Robertson, vioară, Henrietta Hill, violă și Pau Marquès Oleo, violoncel. Printr-un performance muzical, ei și-au prezentat concepția asupra muzicii tradiționale venețiene în fața publicului din Câmpulung. Muzicienii s-au transformat în naratori și au prezentat o poveste și o nouă experiență pentru spectatori.

Pag. 28. 1. Lecturi în rezidență la Vila Golescu, foto Ideal Picture Iași Cărturești;
Pag. 29. 2. Cvartetul olandez Belinfante în concert la Vila Golescu, foto arhiva Pro Patrimonio.

Programul „Accelerator de rezidențe creative”

Fundația Cărturești în parteneriat cu Fundația Pro Patrimonio și Asociația Maria derulează programul „Bursele și rezidențele Cărturești”. Acesta ia naștere din dorința de a promova și încuraja dezvoltarea literaturii române, începând cu sprijinul acordat autorilor. Din 2021, 8 scriitori și poeți stau în rezidență la Vila Golescu din Câmpulung Muscel, iar la final fiecare participă un eveniment pentru comunitatea locală intitulat „Lecturi în rezidență”.

- **aprilie-mai:** Continuă programul Acceleratorul de rezidențe creative la Ansamblul Golescu - Observator de Peisaj Cultural în Câmpulung Muscel prin găzduirea a trei scriitori: Diana Rațiu, Cătălin Popa și Radu Aldulescu. Pentru al patrulea an consecutiv, Vila Golescu devine locul de desfășurare a Lectorilor în rezidență, eveniment dedicat comunității locale. Cei trei scriitori s-au întâlnit cu cititorii din comunitatea locală, discutând despre relația scriitor-cititor, piața de carte și despre modul în care literatura schimbă viața.
- **noiembrie:** După înregistrările realizate la Vila Golescu pe parcursul rezidențelor de către Corina Giurgiu, se lasează noi episoade al podcastului #CarteșiMiere în care scriitori își prezintă creațiile literare, precum și locul istoric în care le-au definitivat.

Conacul Neamțu

O mare parte dintre conacele din zona sudică a României au dispărut în ultimii 30 de ani din cauza procesului defectuos de retrocedare a proprietăților, a dezinteresului și a educației precare față de patrimoniu, manifestat atât din partea autorităților publice, cât și din partea populației.

Conacul Neamțu din satul Olari, OT, (referință istorică din 1841, probabil înainte de 1800), inclus în Lista Monumentelor Istorice, reprezintă unul dintre puținele exemple de arhitectură civilă păstrată în sudul României. Conacul face parte din Ansamblul Conacul Neamțu, pe terenul aflat în proprietate regăsindu-se clădirea conacului, o magazie de cereale, o ghețarie, o cantină din perioada comunistă, urme

parțiale ale fostelor grajduri și anexe.

Donat către Fundația Pro Patrimonio în 2016, conacul este în stare de degradare, fiind vandalizat și neglijat multă vreme. Ca urmare, acesta necesită lucrări ample și urgente de conservare și consolidare, constituind un exemplu practic cu care se confruntă Pro Patrimonio în implementarea strategiei sale de salvare a patrimoniului cultural și integrare în comunitate.

În acest caz, fundația a adoptat următoarea metodă de intervenție: conservare și reabilitare graduală, pas cu pas; ateliere de educație pentru copii; ateliere de educare și sensibilizare pentru adulți; integrarea comunității; crearea în timp a unui posibil centru regional pentru studii experimentale și educație.

În prezent, Pro Patrimonio se confruntă cu următoarea problemă: un proces de lungă durată cu multe necunoscute;

fonduri insuficiente; un loc îndepărtat din Oltenia; căutare complexă a unui model economic sustenabil pentru conac și teren; satul este amplasat într-o zonă săracă, preponderent agricolă (cereale, viticultură), cu tendințe de deșertificare din cauza schimbărilor climatice; în localitate se manifestă o puternică îmbătrânire și depopulare.

Conacul constituie un element de reper în peisajul cultural al satului și al zonei.

1. Grădina conacului Neamțu, foto arhiva Pro Patrimonio. 2. Conacul Neamțu, loggia, foto Raluca Munteanu.

Lucrări la conac

- **februarie:** Încep noi lucrări prin consolidarea și refacerea finisajelor și a instalațiilor din beci.
- **martie-aprilie:** Se lucrează la bolțile de cărămidă care sunt curățate și reparate; se realizează și instalația de lumină și prize. Bolțile fac parte din structura cea mai veche a Conacului Neamțu datat în secolul al XVII-lea, cel mai probabil. Substanța fizică a construcției originale a fost în mare parte conservată, chiar și după extinderea și modernizarea conacului în anii 1920-1930 de către arh. Constantin Iotzu.
- **mai:** Prin generozitatea familiei Neamțu, o bibliotecă din lemn masiv, care a aparținut familiei, și-au găsit locul în spațiul de la etaj al conacului.
- **iunie:** Se încheie lucrările pentru restaurarea beciului odată cu realizarea unei pardoseli din cărămidă presată.
- **octombrie:** Librăriile Cărturești completează biblioteca cu o donație de aproape 300 cărți noi pentru copii. Aceasta este prima donație din proiectul Buzunar cultural, o inițiativă prin care Cărturești aduce cărțile mai aproape în comunități locale de viitori cititori. Astfel, Cărturești și Pro Patrimonio deschid împreună o bibliotecă publică în Conacul Neamțu.
- **decembrie:** Perdeaua de protecție contra vînturilor de pe limita de proprietate din nord este completată cu puieți. Plantările se fac anual, dar rata de supraviețuire este foarte mică (circa 20%) din cauza climatului extreme (secetă, arșiță și vînturi puternice).

Centrul Experimental de Studii și Educație de la Conacul Neamțu din Olari

Parteneriatul dintre Fundația Pro Patrimonio și UiPath Foundation continuă și în 2024 prin proiectul „Centrul Experimental de Studii și Educație de la Conacul Neamțu din Olari”. Prin acest program se urmărește dezvoltarea unui ecosistem educațional sustenabil în județul Olt, în comunitățile din proximitatea Conacului Neamțu, în paralel cu încercarea de a continua lucrările de restaurare (și refuncționalizare) a monumentului istoric.

Parteneriat strategic cu UiPath Foundation

Parteneriatul inițiat acum șase ani între Fundația Pro Patrimonio și UiPath Foundation continuă și pe parcursul anului 2025 în comunitățile din jurul Casei George Enescu din Mihăileni și a Conacului Neamțu din Olari – monumente istorice din județele Botoșani și Olt. Peste 120 de copii sunt implicați în activitățile educaționale și culturale desfășurate de cele două organizații. În paralel, continuă șantierul de restaurare a Conacului Neamțu.

Pe tot parcursul anului am oferit asistență în cadrul programului „Salt Către Viitor” realizat de către UiPath Foundation, program prin care 30 de copii din două comunități vulnerabile – Bârza și Osica de Sus – de lângă Conacul Neamțu beneficiază de burse lunare, cursuri săptămânale de limba și literatura română, matematică și limba engleză, sprijin material constând în rechizite, cărți, jocuri, îmbrăcăminte și încălțăminte, pachete cu alimente și cadouri de sărbători, tablete cu programe dedicate și suport să le poată folosi în siguranță, tabere de vară și diverse activități de dezvoltare a competențelor digitale și de educație non-formală.

Pag. 32. 1. Subsolul și bolțile Conacului Neamțu după restaurare, foto arhiva Pro Patrimonio;

Pag. 33. 2. Buzunar Cultural Cărturești: biblioteca rurală de la Conacul Neamțu, foto arhiva Pro Patrimonio.

Tencuieli istorice. Cercetare practică

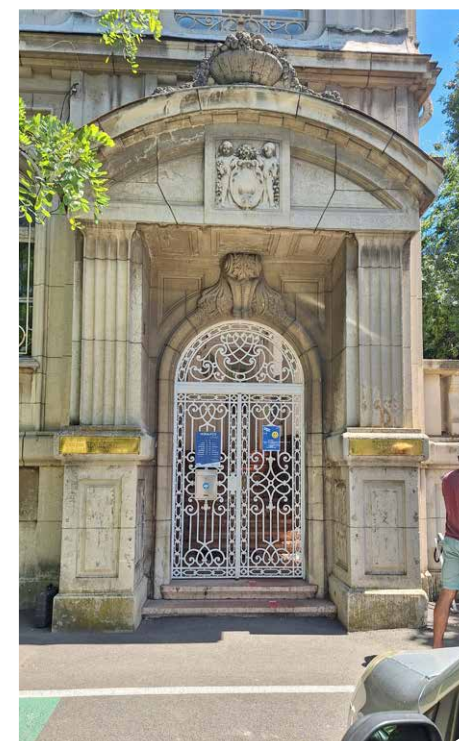
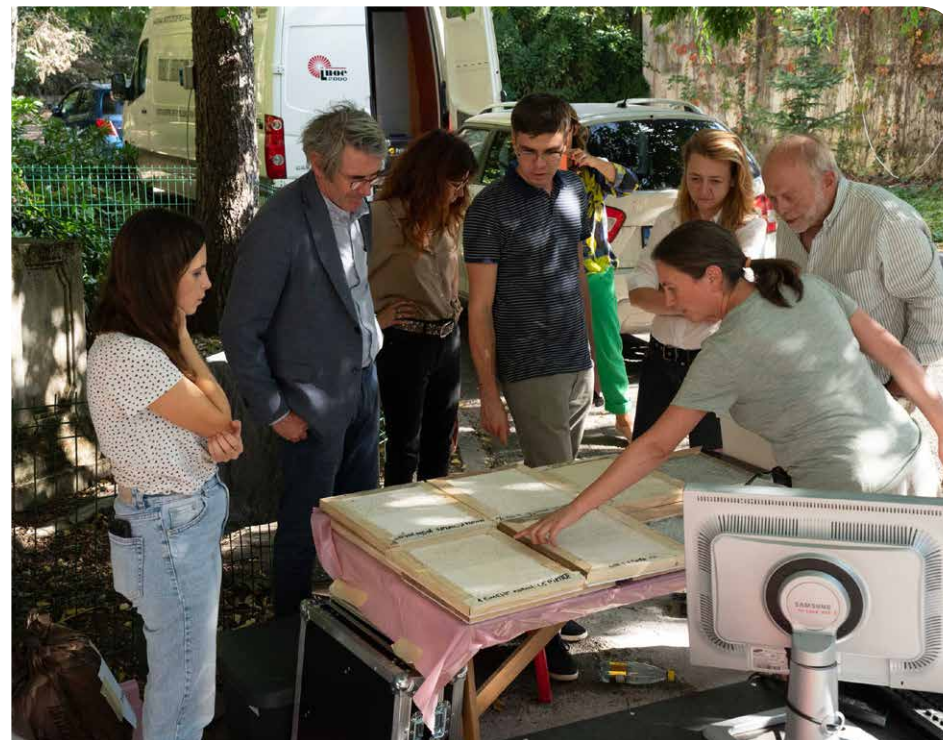
Continuând programul Pro Patrimonio inițiat în 2019 și concretizat cu publicația *Texturi uitate: Bucureștiul interbelic. Rețetar de tencuieli*, din anul 2023 se desfășoară proiectul „Texturi uitate. Cercetare și studii practice pentru reparații și întreținere”, câștigător al unei finanțări din timbrul arhitecturii.

Prin acest proiect de cercetare se dorește studierea metodelor de reparație a degradărilor, prin colectarea și realizarea de probe mai ample, analize de materiale, acces pe șantiere de restaurare pentru studiu și testare, colaborarea cu instituții publice, furnizori de materiale și antreprenori.

1., 2. Aspecte de la atelierele de testări tencuieli, foto arhiva Pro Patrimonio.

- **ianuarie:** În urma testelor practice, analizelor de laborator și cercetărilor din literatura de specialitate, echipa de proiect oferă recomandări pentru intervențiile pe fațadele istorice, cu tencuieli care folosesc în compoziție cimentul. Studiul a ridicat multe probleme și arată cât de dificil este pentru proprietari să aleagă o altă soluție decât cea de înlocuire totală, accesibilă ca preț și pentru care să găsească și mână de lucru calificată.
- **mai:** Sunt publicate rezultatele primei etape, sub forma a opt fișe cu tematici distincte: „Texturi uitate – tencuieli istorice. Principii și recomandări”. Echipa de proiect a decis restrângerea domeniului de studiu la tencuielile de tip simili-piatră/ mozaic cu accent pe tehnici de consolidare și prevenire a desprinderilor de pe stratul suport, curățarea și consolidarea suprafeței finite. Testele practice au fost realizate pe clădiri istorice din București și Timișoara.
- **iulie-august:** Etapa a II-a a proiectului continuă cu teste practice la fațada Vilei Kimmel din Timișoara, sediul Institutului Francez. Clădirea nu a fost restaurată niciodată, s-au efectuat doar reparații locale, punctuale.
- **septembrie:** La Timișoara are loc un workshop cu invitați din Franța, Austria, Serbia și colaboratori din țară de la Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Optoelectronică (INOE 2000). Sunt realizate o serie de teste pentru a determina caracteristicile și posibilele moduri de intervenție pe simili-piatră cu care sunt finisate fațadele clădirii. Sunt realizate teste de consolidare cu diferite mortare de injectare, teste de curățare cu laser, cu apă (și nisip) sub presiune, încercări de reconstituire a vechilor materiale folosind rețeta de la origine, identificată prin analize mineralogice, și s-au elaborat alte rețete similare. Sunt realizate teste și pentru obținerea texturilor cât mai asemănătoare cu textura originală, precum teste de determinare a sărurilor din zidărie și a permeabilității simili-pietrei la apă, comparativ cu materialele recreate.
- **noiembrie:** Sunt realizate teste pentru reproducerea tencuielii de fațadă la blocul Malaxa din București, arh. Horia Creangă. În urma unor reparații prost realizate, tencuiala originală a fost dată jos pe o suprafață foarte mare cu intenția de a o înlocui cu o tencuială decorativă modernă fără a verifica compatibilitatea și modul în care ar putea reproduce textura originală. Echipa de proiect analizează fragmente din tencuiala veche la laboratorul Universității de Științe Aplicate din Viena, cu sprijinul profesorului Johannes Weber.
- **noiembrie–decembrie:** Se lucrează la concluziile cercetării și sunt sintetizate noile fișe cu recomandări pentru intervențiile pe clădiri existente. O direcție importantă este cea a încercărilor de reproducere a tencuielilor – compoziție și textură – cu materialele existente în prezent, prin încercări și determinări in situ privind proprietățile fizice ale tencuielii originale. Temele abordate sunt motivate și de solicitările și întrebările primite în cazuri concrete, în care intervențiile se axează pe conservarea tencuielilor originale. Colaborarea internațională în cadrul workshopului din septembrie arată că aceste teme sunt actuale și importante la nivel european.

1., 2., 3. Workshop Timișoara, septembrie 2024, foto arhiva Pro PatrimONIO.

SOS patrimoniu

- **februarie-noiembrie:** Pro Patrimonio oferă consultanță de specialitate la solicitarea comunității din satul Cârliști, jud. Bacău, pentru protejarea Conacului Zarifopol, aflat în stare de abandon și vandalizare din cauza unui proces îndelungat de retrocedare. Un grup local de inițiativă a decis să ia măsurile necesare pentru punerea în conservare până la rezolvarea litigiilor. După mai multe sesizări în presă și acțiuni, comunitatea se unește sub forma Asociației Salvați Conacul Zarifopol, prin intermediul căreia dorește să facă presiuni și lobby local pentru a realiza reparații de urgență la conac.
- **iunie:** Printr-o scrisoare trimisă către Agenția Națională pentru Resurse Minerale, solicităm ca licența de exploatare de la Roșia Montană să nu fie prelungită. Decizia ANRM este favorabilă.
- **iulie-septembrie:** Alături de parteneri profesionali, participăm la campania de salvare și clasare a Ansamblului industrial al fostei Rafinării „Steaua Română” din Câmpina, fondată în anul 1897, acum în pericol de demolare. Pro Patrimonio participă la o masă rotundă profesională cu specialiști pe tema patrimoniului industrial local unde este agreat un Memorandum pentru susținerea principiilor de acțiune în vederea conservării și punerii în valoare a ansamblului, recunoscând potențialul deosebit de reconfigurare urbanistică și conversie funcțională, în acord cu principiile dezvoltării durabile. Împreună cu Ordinul Arhitecților din România și importanți specialiști solicităm finalizarea de urgență a clasării ansamblului industrial. Lansăm o Scrisoare deschisă adresată Ministrului Culturii prin care solicităm finalizarea procedurii de clasare, în paralel cu deschiderea unei liste publice de semnături pentru sprijinirea campaniei. Nominalizăm, fără succes, ansamblul Rafinării „Steaua Română” din Câmpina la programul *7 Most Endangered* derulat de Europa Nostra.

Pag. 38. 1. Podul Tapia, jud. Lugoj, foto Raluca Munteanu.

Pag. 39. 2. Conacul Zarifopol, jud. Bacău, foto Raluca Munteanu; 3. Cazarma Lugoj, fotografie istorică, arhiva „Identitate Lugoj”; 4. Rafinăria „Steaua Română” din Câmpina, foto Raluca Marțiș.

CASARMA POMPIERILOR — FE UERWEHRKASERNE.

- **august:** La sesizarea societății civile din Lugoj, Pro Patrimonio solicită Direcției Județene pentru Cultură Timiș declanșarea procedurii de clasare în regim de urgență în Lista Monumentelor Istorice a remizei/ căzărni vechi de pompieri din municipiul Lugoj, jud. Timiș. Solicitarea depusă a primit avis pozitiv în ianuarie 2025.
- **septembrie:** La sesizarea societății civile lugojene, este depusă o solicitare de clasare de urgență la Direcția Județeană de Cultură Timiș pentru podul de cărămidă de la Tapia, ridicat între 1881-1882, un exemplu rar de construcție utilitară timpurie din zona Lugojului, cu o certă valoare de patrimoniu industrial. Solicitarea depusă a primit avis pozitiv, DJC Timiș declanșând procedura de clasare.
- **decembrie:** Oferim consultanță unui grup local de inițiativă despre procedura de clasare a ansamblului Pieței vechi din Craiova, jud. Dolj, parte din nucleul istoric al orașului; în prezent, ansamblul este în pericol de a fi demolat printr-un proiect al municipalității.

Summitul Patrimoniului Cultural European

- **iulie-septembrie:** Pro Patrimonio și Ordinul Arhitecților din România sprijină organizația Europa Nostra în procesul de organizare a viitorului Summit al Patrimoniului Cultural European, care se va desfășura la București în perioada 6-8 octombrie 2024.
- **octombrie:** Cu ocazia evenimentului premergător summitului, Pro Patrimonio împreună cu Ordinul Arhitecților din România invită societatea civilă pentru a discuta și adopta un manifest comun pentru viitorul patrimoniului în România. Manifestul pentru protejarea patrimoniului din România este semnat de peste 60 de organizații active în domeniu.
- La București se desfășoară European Cultural Heritage Summit 2024, organizat de Europa Nostra; Fundația Pro Patrimonio se numără printre organizațiile partenere.

Cu acest prilej, fundația este invitată să devină reprezentanța în România a celei mai importante federații europene a patrimoniului cultural, asumându-și rolul de platformă prin care Europa Nostra poate face lobby local și regional. Această calitate reprezintă o recunoaștere a dedicării și diversității proiectelor pe care fundația le-a derulat în decursul celor 25 de ani de existență. Președintele Fundației Pro Patrimonio, Șerban Sturdza, și Președintele Executiv Europa Nostra, Hermann Parzinger, semnează un memorandum de cooperare.

- La ceremonia de acordare a Premiilor Europene pentru Patrimoniul 2024, desfășurată la Ateneul Român din București, proiectul de reabilitare a Bisericii Saxonice din Alma Vii, România, câștigă Grand Prix și Premiul Publicului 2024.

Pag. 40. 1. & pag. 41. 2., 3.
Gala Europa Nostra, Ateneul Român,
foto Europa Nostra;
4. Semnarea memorandumului de
cooperare dintre Europa Nostra și
Pro Patrimonio, foto Europa Nostra.

Alte proiecte

- **februarie:** Publicăm Raportul de activitate a fundației pentru anul 2023. Susținem parteneriatul cu Asociația Biserici Înlemnite, care lansează o platformă de inventariere a bisericilor de lemn pentru publicul larg.
- **martie-mai:** Derulăm campania „Redirecționează 3,5%”.
- **aprilie:** Lansăm pe website pagina online dedicată Mediatecii în care arhivăm materiale video realizate în timp despre proiectele noastre.
- **iulie-august:** Din partea Fundației Pro Patrimonio, arhitecta Raluca Munteanu participă la Școala internațională de vară pentru patrimoniu organizată de doi parteneri din consorțiul – Ro3kvit: Coaliția Urbană pentru Ucraina și Ordinul Arhitecților din România (OAR). 50 de voluntari ucraineni și români, studenți la arhitectură și studii culturale, membri ai unor ONG-uri specializate în patrimoniu și experți din ambele țări au fost implicați în lucrări de conservare la Palatul Lanckoronski-Rzewuski din Rozdil. Un obiectiv principal este dezvoltarea instrumentelor de participare publică și promovarea bunelor practici de salvare a monumentelor istorice în rândul membrilor comunității locale.
- **august:** Se desfășoară a 16-a ediție a Festivalului „Batem fierul la conac” de la la Țibănești, județul Iași. În laboratorul rural de arhitectură și meșteșuguri găzduit de conacul Petre P. Carp, se dezvoltă ateliere internaționale de fierărie, olarit, dulgherie, fotografie, art therapy ș.a.
- **septembrie-noiembrie:** ICR Paris și Pro Patrimonio France organizează Cycle Patrimoine – ediția a III-a, expoziție și conferință despre patrimoniul balnear și termal al României la Paris. Expoziția oferă o imagine de ansamblu asupra patrimoniului termal și balnear de la Băile Herculane, Băile Govora, Câmpulung și litoralul românesc al Mării Negre, situându-l în peisajul european, oferind în același timp o perspectivă asupra proceselor implicate în conservarea, păstrarea și punerea sa în valoare. Expoziția este curatoriată de Caroline d'Assay, președinta Pro Patrimonio Franța, în colaborare cu arhitecți specializați în patrimoniu care profesează în Franța, Alina Jornea-Tătaru și Paul Stancioiu. Cu ocazia Zilelor Patrimoniului la Castelul Vicques, Normandia, este prezentată expoziția „Conacele românești”, o moștenire aproape necunoscută în Franța.

1, 2. Tabara de vară internațională din Rozdil, Ucraina, foto Ordinul Arhitecților din România;
3. Ateliere „Bate Fierul la Conac”, Conacul P.P.Carp din Țibănești, jud. Iași, foto echipa proiectului.

Cheltuieli pe proiecte 2024	Euro	Sponsori / Finanțatori	
Educație pentru patrimoniu	52,052		15.00%
Caravana de patrimoniu	52,052	Finanțare prin Timbrul de arhitectură și AFCN	15.00%
Cercetare practică	53,370		15.38%
Tencuieli istorice	37,070	Finanțare prin Timbrul de arhitectură	10.69%
60 de biserici de lemn. Cazul Șirineasa	16,300	Fondation de France, Fundația Casa Storck, donatori privați, Eptisa România	4.70%
Casa George Enescu	96,460		27.81%
Future Acceleration Program	29,410	UiPath Foundation	8.48%
Academia de muzică pentru copii + Future Acceleration Program	8,650	Parteneri, donatori și membri	2.49%
Lucrări de intervenție pentru eradicarea infestării cu <i>Merulius lacrymans</i>	58,400	EGGER Group, Elsaco, Asociația Echiart, Garanti Bank, Linde Gaz, Donatori și sponsori privați/ membri	16.83%
Conacul Neamțu din Olari	56,620		16.32%
Future Acceleration Program	27,405	UiPath Foundation	7.90%
Lucrări de întreținere grădină + utilaje	1,250	Parteneri, donatori și sponsori privați	8.06%
Centrul Experimental de Studii și Educație	27,965	Donatori și sponsori privați/ membri	0.36%
Vila Golescu din Câmpulung Muscel	12,700		3.66%
Locuire istorică	5,500	Donatori și sponsori privați	1.59%
Rezidență literară	1,400	Fundația Cărturești	0.40%
Rezidență muzicală	2,700	Programul Merita	0.78%
Lucrări curente de întreținere și reparații	3,100	Donatori și sponsori privați	0.89%
SOS patrimoniu	0		0%
Administrație	75,700	Donatori și sponsori privați/ membri	21.82%
Total	346,902		

Parteneri, sponsori și finanțatori 2024

- **UiPath Foundation**
- **Ratiu Family Charitable Foundation**
- **Ordinul Arhitecților din România prin timbrul de arhitectură**
- **Administrația Fondului Cultural Național**
- **Fondation de France**
- **Fundația Casa Storck**
- **Asociația Maria**
- **Caroline D'Assay**
- **Costin Borc**
- **Prebet Aiud**
- **Foraj Sonde Videle**
- **EGGER Group**
- **Dedeman**
- **Asociația Echiart**
- **Garanti Bank**
- **Fundația Carl Von Linde**
- **UP România**
- **Barbarossa Retail**
- **Jetoil Downstream**
- **Fundația Cărturești**
- **Institutul Francez din România**
- **Remmers**
- **Kerakol**
- **EPTISA România**
- **Donatori și sponsori privați/ membri**

Susține

Datorită suportului remarcabil al membrilor fundației, cât și eforturilor susținute de atragere de fonduri, proiectele derulate în 2024 de Pro Patrimonio au fost posibile.

Donațiile, oricât de mari sau de mici, sunt vitale pentru continuarea activității fundației.

propatrimonio.org/donate/

Deveniți membru al Fundației Pro Patrimonio, sprijinind activ acțiunile de salvare, conservare și reabilitare a patrimoniului construit din România!

Susțineți activitățile esențiale ale fundației prin plata anuală a taxei minime care va acoperi perioada 1 Ianuarie - 31 decembrie 2025.

- membru individual 300 lei / 60 EUR
- familie membră 500 lei / 100 EUR
(Familie: doi adulți cu vârsta peste 18 ani care locuiesc la aceeași adresă și copiii sau nepoții lor, 17 sau mai puțin.
Copiii sub 5 ani sunt nu plătesc.)

Devenind unul dintre membrii cotizanți ai Fundației Pro Patrimonio, puteți beneficia, printre altele, de vizitarea gratuită a monumentelor istorice aflate în proprietatea Fundației, cazare cu 30% discount și acces la publicațiile fundației cu o reducere de 50%.

Astfel aveți și ocazia unică de a beneficia de drepturi egale și gratuite în întreaga rețea International National Trusts Organisation Places la tariful nostru redus de membru Pro Patrimonio.

Vă rugăm ca în cazul plății prin ordin bancar să ne trimiteți un email pe adresa propatrimonio.romania@gmail.com cu numele dumneavoastră și adresa de mail de contact pentru a vă putea mulțumi și ține la curent cu activitățile noastre.

bit.ly/DevinoMembruPP

www.propatrimonio.org
fb.com/fundatiapropatrimonio

Design grafic © Mona Petre